

med, saaledes at efter den Alle de maatte medtages, der ikke paa en eller anden Maade have udmeldt sig af Folketirken. Men hvis dette bliver Tilfældet, saa tror jeg, at det ikke vil være til Gavn for det religiøse Samfund, der skal føle sig repræsenteret ved den Ordning, som her er foreslaaet. Hvis dette derimod ikke sker, hvis det altsaa maa være Noget, der afgjør, om de forskjellige Medlemmer i Pastoratet have fuld Adgang til Folketirkens Gøder, ere vi inde paa et Spørgsmaal, som gaar i Retning af Kirketugt, og saa vil jeg henstille, hvorvidt en saadan Afgjørelse som den, vi her træffe, skulde være heldig for det religiøse Liv midt omkring i Landet. Jeg skal tillade mig at nævne et specielt Exempel. Det gives mange Menneker her i Landet, der ikke paa nogen Maade kunne billige den kirkelige Opfattelse af mange Spørgsmaal, men derfor alligevel tro sig at være Kristne, saaledes som Folk er flest. Jeg vil i saa Henseende, nævne et Exempel; der er saaledes Mangfoldige, som ikke kunne tillegne sig den kirkelige Opfattelse af Treenigheden — og der er jo Mange, der bryde deres Hoveder derpaa. Saa fremt man nu skulde gaa efter Folketirkens Forskrifter, efter den lutherisk-evangeliske Kirkes Forskrifter, maatte Mænd, der i en saa vigtig Sag som denne adskille sig fra Folketirkens Opfattelse, paa en vis Maade være udelukkede fra at erholde Adgang til Folketirkens Gøder; men paa den anden Side føle disse Mænd, at de, som Sagen nu staar, befinde sig i et Samsund, hvor der finder en vis Overbærenhed Sted, og derfor synes de ikke, det er værd at bryde med det for at gaa ind i et andet Samsund eller en anden Sækt. De blive altsaa staaende, og saasnart der ikke bliver lagt dem ligefremme Hindringer iveien, saa ville de deltage i Balget af disse Præster. Jeg vil nu ikke gaa i Rette med, om det er rigtigt at følge den Fremgangsmaade fra den Enkeltes Side; jeg vil maasse indrømme, at det var rigtigere naar man paa et saadant Omraade som det religiøse var mere nøteregnende, saaledes at Folk, naar de ikke kunde slutte sig til Folketirkens Meninger, da traadte ud; men under de nuværende Omstændigheder, under de Baner, i hvilke vi ere opfødte, tror

jeg, at meget Saa ville følge den Fremgangsmaade, og man vil altsaa blive staaende, som man staar. Der vil imidlertid saa kunne komme Tilfælde, hvor det ser saa ilde ud, at det kan gjøre et dybt Indtryk i religiøs Henseende. Naar f. Ex. et Medlem paa den mest afgjorte Maade udtaler, at han er i Modstrid med Folketirken, men tillige udtaler: Jeg har heller ikke Lust til at melde mig ud; jeg befinder mig bedst i min jordiske Tilværelse ved at være, hvor jeg er, betale mine Præstepenge osv., og lade dem være lige, og naar saa Folketirken ikke desto mindre behandler ham, som om der slet ikke var Noget iveien, naagtet han med de allerstærkeste Ord havde udtalt sig imod dette Samfund, saa mener jeg, det ser ilde ud, og det kan føre til, at Sektvæsenet her i Landet, naar det staar overfor et Samsund som dette, faar noget mere Raaderum, end det andre Steder vilde have. Man vilde da sige, at man i et Samsund, der i sig indesluttede saamange forskjelligeartede Bestanddele, ikke kunde se et Udtryk af et virkelig religiøst Samsund, og derfor vilde et hvilket som helst andet Samsund være bedre end dette. Det er disse Betragtninger, som jeg vil gjøre gjældende, inden vi gaa til Afstemning. Den Betragtning, jeg tror vilde være den rette, det var, naar Regjeringsmagten og den lovgivende Forsamling kunde med Tydelighed og Klarhed tillegne sig den Opfattelse, at de betragtede Ansættelsen af disse Mænd som en afgjort borgerlig Foranstaltning, og saa overlod Menighederne rundt omkring selv at tage Bestemmelse om, hvorvidt de kunde benytte disse af Staten ansatte og med visse Kundskaber udrustede Mænd i den evangelisk-lutheriske, i Folketirkens Tjeneste. Dette vilde efter min Formening være en fuldstændig korrekt og rigtig Opfattelse af dette Spørgsmaal, og det tror jeg vilde paa en ganske anden og fyldigere Maade kunne bidrage til, at Folketirken, den evangelisk-lutheriske Kirke, her i Landet kunde komme til at indtage en fri Stilling. Der er Mange, der have udtalt sig for Frihed i Folketirken, og det kan være meget godt, saalænge Folketirken ser ud som et stort borgerligt Samsund, der skal gjøre det saa bekendt som muligt for alle Medlemmer